

ԶԱՅՆ

NN 3-4 (20-21) ՄԱՐՏ-ԱՊՐԻԼ 2006թ.
www.dzaynhamshenakan.org

ՀԱՄԱՇԵՆԱԿԱՎԱՆ

«ՀԱՄՇԵՆ» ՀԱՅՐԵՆԱԿՅԱԿԱՆ-ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԱՆՎՃԱՐ

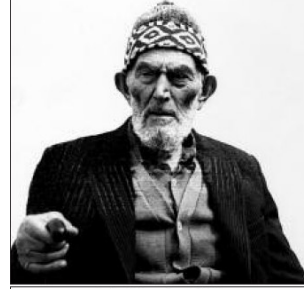
Бүyük Сökүрүм Шаһитлери Мүслүман Һемшүнлелер

Hemşin Sesi - Mart/Nisan 2006

(<http://www.dzaynhamshenakan.org/issue2021/issue2021.html>)

1944 Acaristan'ın sınır köylerinden, Orta Asya'ya sürgün edilen Müslüman Hemşinli Ermenilerin tarihini incelemek için 1984 ve 1987 tarihlerinde Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan'a gittim. Yaşlı Hemşinliler konuşma esnasında 1915–1923 tarihleri arasında geçirilen zor günleri anıyorlardı.

Zengin ve tanınmış bir aileden gelen İshag Karaibrahimoğlu (Cermagyan, 1988 yılında Acaristan'ın **Gonio** köyünde doğmuştur) Kazakistan'ın Çimkenti eyaletinin **Çirkino** köyünde Artvin ve diğer bölgelerden kaçan 18 Ermeni'yi himaye ettiğini ve

Իշահակ Կարաիբրահիմով

onların güvenli yerlere geçirdiğini anlattı.

Çirkino'da Haula İlyas Karaibrahimoğlu'na (1898'de Çauşli köyünde doğmuş, evlenmeden önceki soyadı ise Şapanoğlu) rastladım. Kendisi Türklerin Artvin'deki Ermenileri vahşice öldürdüklerini görmüş. Uzun yıllar önce gerçekleşen trajediyi derin üzüntüyle hatırlıyor ve ellerini dizlerine vurarak aşağıdaki dizeleri durmadan tekrarlıyordu;

İshag Karaibrahimoğlu

.....

.....

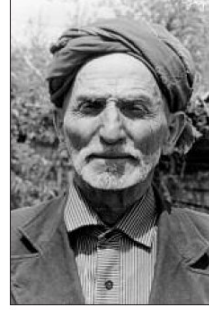

Խաղա Կարաիբրահիմովն որդու՝ Փաշայի հետ:

Haula ve Paşa Karabrahimoğlu

Haula Karabrahimoğlu'nun anlattıklarını düşününce sadece Artvinli Ermenileri öldürdüklerini değil, Müslüman Hemşinlilerin de silahlı askerler tarafından grup-grup toplanıp götürüldükleri fakat sonra serbest bırakıldıklarını anladım. Kırgızistan'ın Kızıl Kiya şehrinde yaşayan Dursun Karapaçakoğlu (1905'de Acaristan'ın Gonio köyünde doğmuş) Birinci Dünya Savaşı yıllarında ailesiyle beraber **Çarçahana**'ya dayılarının yanına gittiklerini söyledi. 1915'de **Çarçahana**'da bulunan akrabalarından Osman Musloğlu savaştan uzak kalmayı arzu ederek ailesiyle beraber İstanbul'a gitmeye karar vermiş. Fakat gemide Ermenice konuştukları için Türkler tarafından öldürülüp denize atılmış. Dursun Karapaçagoğlu der ki kendisi ve tüm köyün çocukları küçük olmalarına rağmen Ermenice konuşmanın çok tehlikeli olduğunu bilir ancak bildikleri başka bir dil de yoktur. Türklerin dediklerine göre. Hıristiyan Ermenilerin telef edilmesinden sonra, sıra Müslüman Ermenilere gelmiştir çünkü onlar da Ermenidir.

Karapaçakoğulları ailesi **Zalona'ya** yerleşmişler, sonra Terme' nin Ermeni köyü Kocaman'a (buranın halkı daha önce katledilmiş) geçmişler. Bir akşam evlerine dört ermeni gelmiş ve dağlara kaçmış Ermenilerin olduğunu onlara yiyecek bulmak için köye indiklerini söylemişler. Baba **Abdula** bu duruma çok üzülmüş, ağlayarak bir inek ve bolce yiyecek vermiş. Ertesi gün aynı insanlar tekrar gelmişler yanlarında ineğin derisi ve iki çocuklu bir kadın. Onların o evde kalmalarını rica edip tekrar dağa dönmüşler. Belli bir süre beraberce yaşadıkları sonra Karapaçakoğulları iki çocuğu ve kadını bırakarak **Gonio'ya** dönmüşler. Kısa bir süre sonra kadın ve çocuklarının öldüğünü duymuşlar.

Դուրսուն Կարաբաչակոյլի

Dursun Karapaçagoğlu

Զեյալ Կարաիբրահիմովը Խաղա Կարաիբրահիմովայի
և նրա երեւու երունների հետ. 1984թ.:

Hemşin Ermenilerinin hatıralarını, kültürlerini zamanında koruyamadıkları için büyük üzüntü duymuşlar. Aksi takdirde bu trajediyle ilgili ellerinde bir sürü veri olabilecekti. Ben de bunu yapmak için geç kalmışım çünkü bu olayların şahitlerinin çoğu ölmüş, sağ kalanlar ise 80-90 yaşını geçtinler. Bir şey anlatmaya başlayınca çok üzülüp ağlıyorlar. Çoğu zaman kendi hikâyelerini "Aynı tavadaki balıklardık" atasözüyle sonlandırıyorlardı. Evet, Hıristiyan ve Müslüman Hemşinlilerdi, farklı yerlerde ve farklı meşguliyetlerle yaşamışlar fakat aynı acıyla tavada yanmışlar.

Sergey Vardanyan